

העם

רוח אהבה

בקאשמיר הרחוקה, אחת מפינות החמד של אסיה, נעשתה השבוע היסטוריה.

המאבק בין המוסלמים והיהודים באסיה המרכזית דמה תמיד למאבק בין הערבים והיהודים באסיה המערבית. בהודו, כמו בארץ-ישראל, בוצעה חלוקה שצד אחד התנגד לה בכל כוחו. בהודו, כמו בארץ-ישראל, היתה החלוקה מלחה גירוש המוני אוכלוסין.

קנה ההגיונית: לשחרר את באדיאן. אולם נשיא בית-הדין לא סבר כקטיגור. בניגוד לקטיגור היה נזמה לו שיש הוכחות. הש"ב, כשהקריא את פסק-הדין, היה ברור גם מדוע.

נסתבר שהדבר היחיד שאפשר היה להוכיח הוא, כי באדיאן ביקר במשרדו של עורך-הדין מאני, בו עבד חרותי בשעתו. מאחר שבאותו מקום נמצאה מכונת-הכתיבה עליה נכתב חומר של המחתרת, הרי זה, כמוכחן החוק, מקום מחתרת. לפי אותו חוק חייב

יעקוב חרותי מקשיב לגזר-דינו קומדיה

הנה הנאשם, ולא המאשים, להוכיח מה עשה במקום מחתרת זה — אחרת ייחשב כחבר

בהודו היה גירוש זה מלחה גם חשיטה הודית, בה נספו כמה מיליוני אנשים. שני הצדדים פלשו לקאשמיר, לחמו בה עד שמתחילי אום הכריזו על הפוגה. מאז קפאו החזיתות, ואיתם השיגאה ההודית. השבוע נפגשו שני מדינאים גדולים, מנ"היגי שתי האומות. שניהם היו תלמידיו של האיש הגדול ביותר של המאה ה-20: מאהטמה גאנדי. ניהרו ועלי ידעו כי עמיהם יקבלו כל פשרה כבגידיה. אך שניהם ידעו גם שהמלחמה אינה פותרת שום בעייה, וכי רק רוח אהבה יכולה לרפא את הפצעים שנגרמו עלידי השיגאה. וכאן נגמר הדמיון בין הודו וארץ-ישראל.

מחתרת

מינוס מינוס שווה פלוס

בצירף הארוך, בעל רצפת-העץ החורקת, הגיע המחזה המשונה לקצו. הרגשה מוריה של אי-אמינות ירחה בחלל, כאילו מילאו כל הנפשות תפקיד דראמטי כפוי. רק פניהם המתוחים של קרובי הנאשמים בקהל שיכנעו כי המחזה אמיתי מאד — לפחות לגביהם. איש מהם לא ככה ממש, אולם כמה אמהות החזיקו מטפחות מוכנות בידיהן הקמוצות. גיבורי המחזה, שהורשעו זה עתה כתחרי מחתרת המסכנת את בטחון המדינה, ישבו על ספסלים הארוך. הם לא דמו לגיבורים. כל אוסף מקרי של תריסר צעירים בבית-קפה תל-אביבי היה דומה להם.

כיום הראשון של המשפט ניסו לחקות, לפחות באופן חיצוני, את נאשמי המחתרת בימים עברו. הם הכריזו הכרות מפוצצות, שרו את שירי אצ"ל, רקעו בגליהם. אולם בינתים זרמו מלים רבות לתוך הפרוסקול, ומצב הרוח השתנה. הורים ונשים הפצירו בהם להימנע מהפגנות-טרק, שתגדלנה רק את מידת העושה. גם יחס הקהל הרחב שחזה במחזה כמו במלחמת-שוררים, לא עודד הפיגנות כאלה.

עתה ישבו הנאשמים בשקט, בסדר מופתי. כשנצטוו לקום, קמו. שנצטוו לשבת, ישבו. היתה זאת המסקנה האחרונה וההגיונית של מחתרת שלא היה לה על מה ללחום, שלא היתה לה שום השקפת עולם ושום מטרה מעשית — פארודיה של מחתרת.

הנאשם לא הוכיח. לא פתח מזור מן המחתרת עצמה היה המשפט. נשיא בית-הדין, השופט המחוזי הלוי, שקיבל על עצמו את התפקיד בניגוד לדעת חבריו (שסירבו לקבלו על עצמם), לא הסתיר אף לרגע באיזה צד נמצא לבו. לעתים קרובות אף יותר מאשר הקטיגור עצמו. בשעת הכריז היועץ המשפטי, חיים כהן, שאין לו הוכחות נגד הנאשם באדיאן, צעיר ממושקף ומרצין-פנים שהיה פעם דובר לחיי-קם הסניגור הצבאי וביקש להסיק את המסי

הממשלה, ועדיין נזקקו העתונאים לשרותיה מעט מאד.

השבוע נמסר על תפקיד חדש שנטלו לעצמם שירותי המודיעין, שגם בו לא ברור מה ייעשה במסגרתו.

ד"ר קסטנר שהיה עוזרו של דב יוסף לעניני עתונות ויחסי ציבור, שעה שזה עוד היה שר המסחר והתעשייה, לא הצליח להשאיר באותו תפקיד אצל השר החדש פרץ ברני שטיין. בשעתו הילכו שמועות שקסטנר נתמנה יועץ כלכלי לטיעת מפלגת פועלי ארץ-ישראל בכנסת, ואולי אפילו חבר כנסת מטעם מפ"לגה זו, אך כל אישור מעשי לשמועות אלה לא בא. השבוע מצא עצמו ד"ר קסטנר, בבית-הדר — מעונה החדש של לשכת העתונות — בחדר שדלתו נושאת את התואר "עורך כלכלי". לשם מה צריכה לשכת העתונות ה"ממשלתית" עורך כלכלי — יודעים רק היא ואלהים.

שיכון לפליטים. פליט אחר ממקום מרוחק יותר ימצא אף הוא את שיכונו בקי רוב בבת-ההדר. הרי זיגור, נספח העתונות של ממשלת ישראל באומות המאוחדות לא היה: עמם עבדות בתפקידו. אשר לפעולה ארגון האומות המאוחדות עצמו, הרי לפי סומן דאג מנגנון התעמולה העצום השייך לו. אשר לפעולות ממשלת ישראל, הרי במידה שלא פורסמו על ידי אבא אבן עצמו, יכלו אלה להתפרסם באמצעות המנגנון הענף של שירותי המודיעין בניו-יורק. עתונאים ישראלים שכיסו את עצרת האומות המאוחדות מסרו שנוכחותו של זיגור היתה, על פי רוב, מיותרת. הם נעזרו יותר על ידי מחלקת העתונות של האו"ם, מאשר על ידי הנספח הישראלי. איש לא יכול היה להשיב לשאלה לאיזה תפקיד התמנה זיגור, אלא אם כן נודע לתפוס את מקומו של אריה פייטן, מנהל לשכת העתונות הממשלתית, העומד לפרוש מתפקידו לרגל מחלה.

דרך מקורית וקלה. אם לא היה די בתפקידים המסוככים והמסופפים של שירותי המודיעין שבוצעו גם עד כה ללא יעילות יתרה, הרי עומד לקום גוף חדש בתוך האגף הזה: מינהל הקולנוע. מינהל זה יקח לעצמו, נוסף לסמכויות הנמצאות כבר מילא ביוני שירותי המודיעין, כגון פיקוח על הירי מנים ועזרה לפעילותם של צלמי קולנוע, גם תפקיד נוסף: הצגורה על הסרטים שהיתה עד כה בידי משרד הפנים.

אך היה ברור לכל שלא ייתכן שהממשלה תשוב ותעמיד את פרעמן בראש השירות העצום הזה. בחוגי הממשלה בירושלים נמסר ששבוע כי תיאודור (תדי) קולק יטול לידיו את שירותי המודיעין, כהכנה להפיכתו של גוף זה לציניסטריון עצמאי בעתיד הקרוב ביותר.

ייתכן מאד כי את ראש-הממשלה לא המי ריצה כל כך החרדה לענייני שירותי המודיעין, אלא שהוא מצא בזאת דרך מקורית וקלה להחיש את מינויו של עוזרו הצעיר כשר בישראל.

לא יפלא כלל אם בהרכב ממשלתי עתיד יימצא שר חדש, צעיר ביותר, שר המודיעין-תדי קולק.

ממשלה

שר חדש

משלת ישראל גילתה כבר מזמן את העיי קרון הנושא, שגוף הצולע על שתי רגלים, מוסב להוסיף ל... כדי להבריאו, עוד רגל אחת, שתצלע גם היא.

עיקרון זה בוצע לא פעם על ידי כך שדו"קא לאותם משרדי ממשלה שמנגנונם היה ממילא מנופה, בלתי יעיל ובעל מטרות בלתי-ברורות — הוסיפו פקידים נוספים, פליטים מתפקידים אחרים, בהם לא הצליחו, היו מיוזרים, או שלא הסתדרו עם הממונים עליהם. רק אלוהים יודע. שרותי המודיעין היו זקוקים לריאורגניזציה. דבר זה הוחלט מכבר בחוגי מפלגת פועלי ארץ-ישראל מצד אחד, ובהנהלת משרד ראש הממשלה מצד שני, לשם נוחיות ביצוע הריאורגניזציה, הור"חק "לחופשה", משה (מ"יש") פרלמן.

יפה דרומי מקשיבה לגזר-דינה קומדיה

אך גם כשהושג החופש, לא נראה עדיין כל סימן לריאורגניזציה ממשית של שירותי המודיעין. לשכת העתונות הממשלתית עדיין ידעה פחות מכל עתונאי על הנעשה במשרדי

המחתרת. באדיאן לא הוכיח כלום. הוא חוייב בדיון באותו נוהל משפטי אפשר היה לחייב בדיון את כל לקוחותיו של עורך-דין מאני. לכתבי העתונים, שכיסו כל רגע של המשפט, היה ברור מאין נושבת הרוח. שעה קלה לפני קריאת גזר-הדין העביר אחד מהם פתקה לאורך השורה, רשם עליה: "נא להעביר הלאה — כמה אתה מעריך יתנו לחרותי?" הסיכום: הארץ — 5 שנים, דבר — 5 עד 7 שנים, הבוקר — 7 שנים, מערב — 7 עד 10 שנים ג'רוטלס פוסט — 10 שנים, עתי"ם — 10 עד 12 שנים, הדור — 12 שנים, חרות — 15 שנים. עתונאי אחד רשם, ספק ביצינות ספק בצחוק — 65 שנה. היה זה משפט מזור.

משפט במדים. חוקי המאיתמטיקה קרבעים ששני מינוסים יוצרים פלוס. הפעם הוכח כי שתי קומדיות עלולות ליצור טר"גדיה — לא רק טרגדיה לילדים, נשים והורים של אנשי המחתרת-ללא-תכלית, אלא גם טרגדיה למדינה.

היתה זאת, קודם כל, טרגדיה של מדינת החוק. המשפט לא היה משפט אורחני אשר שופטיו לבשו, במקרה, מדי צבא. בין משפט זה ובין משפט אורחני פעורה תהום. ואם אמנם נשאר האמון למשפט האורחני מוצק כסלע, הרי עצם העובדה שהממשלה יכולה לעקוף משפט אורחני זה ככל העולה על רוחה, עלידי הקמת בית-דין מיוחד או אף השימוש בסעיף 111 הנאלה, הרי פירושו

מעוטים

טעה על פטמה

כשצעדו חיילי צה"ל לעבר הכפרים הערביים, בימי מלחמת 1948, נקטו ערבים שרי

הנאשם ריקלין (שמאל) כמה דקות אחרי שיחרורו טרגדיה